

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
Кафедра театрального мистецтва

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

 Людмила ВАНЮГА

Протокол № 1 від 1 вересня 2026 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

Акторсько-виконавська практика

здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

освітньої програми «Акторське мистецтво»

спеціальності В6 Перформативні мистецтва

спеціалізація В6.01 Сценічне мистецтво

галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки

Тернопіль – 2026

Програма практики «Акторсько-виконавська практика» здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми «Акторське мистецтво» спеціальності В6 Перформативні мистецтва, спеціалізація В6.01 Сценічне мистецтво, галузь знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки.

Розробник (и):

Олег МОСІЙЧУК – народний артист України, професор кафедри театального мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Микола БАЖАНОВ – заслужений артист України, доцент кафедри театального мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програма практики ОК13 «Акторсько-виконавська практика» є нормативним навчально-методичним документом, що визначає мету, завдання, зміст, організацію, форми контролю та підведення підсумків акторсько-виконавської практики здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми «Акторське мистецтво» спеціальності В6 Перформативні мистецтва (спеціалізація В6.01 Сценічне мистецтво) галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки.

Програма розроблена на основі освітньо-професійної програми «Акторське мистецтво», навчального плану підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, а також Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Акторсько-виконавська практика (ОК13) є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми, належить до циклу практичної підготовки (розділ 2.1.3 «Практика») і забезпечує безпосереднє включення здобувача вищої освіти у творчо-виконавський процес професійного або навчального театрального колективу.

Загальний обсяг практики – 6 кредитів ЄКТС (180 годин), тривалість – 6 тижнів; практична робота здобувача розподілена упродовж I, II семестрів навчання відповідно до графіка освітнього процесу. Відповідно до навчального плану підсумковий контроль з практики (залік) виставляється – за результатами II семестру.

2. МІСЦЕ ПРАКТИКИ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Акторсько-виконавська практика посідає одне з центральних місць у структурі професійної підготовки магістра акторського мистецтва, оскільки саме в ній теоретичні знання з акторської майстерності, сценічної мови, сценічного руху, вокалу та режисури апробовуються і закріплюються безпосередньо в умовах реального творчо-виробничого (постановочного) процесу.

Практика є логічним продовженням і практичним утіленням змісту освітніх компонентів «Акторська майстерність» (ОК8), «Розробка творчодослідницького проєкту у сфері сценічного мистецтва» (ОК9) та «Підготовка до комплексного кваліфікаційного екзамену з акторського мистецтва» (ОК10), і водночас створює базу для Комплексного кваліфікаційного екзамену з акторського мистецтва (Атестація).

Практика забезпечує формування загальних, фахових компетентностей та програмних результатів навчання, визначених освітньо-професійною програмою «Акторське мистецтво», та дає змогу здобувачу набути досвіду професійної

акторсько-виконавської діяльності в умовах, максимально наближених до реальної роботи актора в театральному колективі.

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета практики: поглибити й закріпити на практиці теоретичні знання, здобуті магістрантами під час навчання, сформувати та вдосконалити професійні акторсько-виконавські вміння й навички, необхідні для самостійної творчої діяльності в театральному колективі, розвинути індивідуальний творчий почерк, здатність до органічного існування на сцені та роботи в акторському ансамблі, а також підготувати здобувача до виконання випускного творчого проєкту.

Основні завдання практики:

- закріпити та поглибити знання з теорії й методики акторської майстерності, здобуті під час аудиторного навчання;
- сформувати вміння самостійно аналізувати драматургічний матеріал, визначати надзавдання ролі, наскрізну дію, логіку поведінки персонажа;
- розвинути навички роботи над роллю: від задуму до сценічного втілення, включно з пошуком зовнішньої і внутрішньої характерності образу;
- сформувати й удосконалити навички репетиційної роботи, взаємодії з партнерами, режисером-постановником та балетмейстером, художником, концертмейстером;
- оволодіти психотехнікою актора в умовах реального репетиційного та постановочного процесу;
- удосконалити володіння виражальними засобами акторської майстерності (сценічна мова, сценічний рух, пластика, вокал, грим, костюм);
- набути досвіду участі у публічних показах, творчих переглядах, виставах як складової професійної діяльності актора;
- сформувати навички аналізу власної творчої роботи та роботи колег, здатність до самооцінки й самовдосконалення;
- виховати відповідальне ставлення до професійних обов’язків, творчу дисципліну, здатність працювати в команді творчого колективу;
- підготувати практичну (виконавську) базу для подальшої роботи над випускним творчим проєктом та його публічного захисту.

У ході акторсько-виконавської практики магістранти повинні навчитися:

- самостійно опрацьовувати драматургічний або літературний першоджерело з метою його сценічної інтерпретації;
- будувати та реалізовувати творчий задум ролі, визначати її перспективу в межах вистави;

- органічно й цілеспрямовано діяти в запропонованих обставинах, взаємодіяти з партнерами по сцені;
- застосовувати різні акторські техніки й прийоми відповідно до жанрово-стильових особливостей матеріалу;
- професійно реагувати на зміну творчих обставин під час репетицій і показів, самостійно приймати рішення та нести за них відповідальність;
- готувати звітну документацію за результатами проходження практики.

4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ ПІД ЧАС ПРАКТИКИ

Проходження акторсько-виконавської практики забезпечує формування наведених нижче загальних (ЗК) і фахових (ФК) компетентностей та досягнення програмних результатів навчання (ПРН), визначених освітньо-професійною програмою «Акторське мистецтво» для освітнього компонента ОК13.

Шифр	Зміст компетентності / програмного результату навчання
<i>Загальні компетентності</i>	
ЗК 1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
ЗК 5	Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.
ЗК 6	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 8	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
<i>Фахові компетентності</i>	
ФК 1	Здатність втілювати акторський та режисерський задум виражальними засобами мистецтва.
ФК 3	Здатність нафантазувати запропоновані обставини п'єси та ролі, чітко визначити місце персонажа в системі образів п'єси.
ФК 4	Здатність створити творчий задум ролі, визначити її перспективу, здатність самостійно працювати над роллю.
ФК 5	Здатність до аналітико-дійової інтерпретації та адаптації драматургічного тексту (або літературного першоджерела) відповідно до логіки сценічного характеру та завдань акторського втілення.
ФК 7	Здатність виявляти тенденції розвитку сучасного театального процесу, орієнтуватися в усій різноманітності театально-сценічної, драматургічної, театрознавчої діяльності.
ФК 8	Здатність діяти на основі етичних міркувань, поважати культурне різноманіття та дотримуватися принципів академічної доброчесності у професійній діяльності.
ФК 11	Здатність сприймати нові знання у галузі культури та мистецтва та інтегрувати їх із уже наявними, зорієнтуватися на рівні спеціаліста в певній вузькій області театального мистецтва, яка лежить поза межами вибраної спеціалізації.

Шифр	Зміст компетентності / програмного результату навчання
ФК 15	Здатність до аналітичного осмислення та органічного втілення акторських завдань у синтетичному театральному просторі, що поєднує класичні виконавські технології з новітніми цифровими та експериментальними практиками.
ФК 16	Здатність виконувати пошук джерел, які мають відношення до професійної діяльності, здатність їх критично оцінювати, базуючись на фахових знаннях.
Програмні результати навчання	
ПРН 2	Критично осмислювати проблеми у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей.
ПРН 3	Вміння управляти комплексними діями або проектами, нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах у професійній діяльності.
ПРН 5	Толерантне ставлення до різних думок і поглядів в умовах полікультурного середовища, дотримання морально-етичних аспектів професійної діяльності, академічної доброчесності.
ПРН 6	Випускники будуть володіти психотехнікою репетицій та методикою роботи з різними видами професійних і непрофесійних виконавців.
ПРН 7	Випускники будуть здатні використовувати різні види театральних технік.
ПРН 8	Випускники матимуть професійну підготовку у сфері театального та кіномистецтва для забезпечення духовних та естетичних потреб суспільства.
ПРН 9	Випускники вмітимуть розробляти ідейнотематичну концепцію творчо-дослідницького проєкту.
ПРН 10	Випускники будуть здатні самостійно проектувати та реалізувати творчий проєкт у сфері сценічного мистецтва, забезпечуючи повний технологічний цикл його підготовки: від розробки літературно-режисерської концепції до формування постановочного плану та календарного графіку виробничого процесу.
ПРН 11	Випускники матимуть достатні знання щоб скеровувати адекватне втілення акторського та режисерського задуму виразними засобами мистецтва, технічну якість зафіксованого твору.
ПРН 16	Випускники зможуть створювати творчий задум ролі, визначати над завдання та наскрізну дію ролі, характеризувати логіку поведінки персонажу.
ПРН 18	Орієнтування у різних напрямках театально-сценічної, драматургічної, режисерської діяльності.
ПРН 20	Випускники зможуть розкривати драматургічну та режисерську концепції, своєрідність театральних постановок різних жанрів, напрямів і стилів.
ПРН 22	Випускники будуть здатні органічно, цілеспрямовано діяти в умовах вимислу, творчо втілювати сценічні завдання.

5. ОБСЯГ І ТЕРМІНИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Шифр	Назва практики	Курс / семестр	Кредити ЄКТС	Годин	Тижнів	Форма контролю
ОК13	Акторсько-виконавська практика	I курс (сем. 1, 2)	6	180	6	залік (II семестр)

Терміни наведено для очної (денної) форми навчання відповідно до графіка освітнього процесу підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня освітньо-професійної програми «Акторське мистецтво». Конкретні календарні терміни проходження практики в кожному навчальному році встановлюються наказом ректора та доводяться до відома здобувачів не пізніше ніж за місяць до початку практики.

Примітка: практична робота здобувача (репетиційна, виконавська діяльність) триває упродовж I–II семестрів, однак підсумковий контроль (залік) виставляється – наприкінці II семестру, що відповідає переліку компонентів освітньої програми.

6. БАЗИ ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИКИ

Акторсько-виконавська практика проводиться на творчо-виробничій базі кафедри театрального мистецтва Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (КМЦ «Світлиця»), а також на базах, що діють на договірних засадах із закладами професійного театрального мистецтва, зокрема:

- Тернопільський академічний український драматичний театр імені Т. Г. Шевченка;
- Тернопільський академічний обласний театр актора і ляльки;
- інші професійні, муніципальні та аматорські театральні колективи, дитячі театральні студії, культурно-мистецькі установи, з якими укладено договори про співпрацю (проведення практики).

Здобувачі вищої освіти, які на час проходження практики вже працюють у складі театрального колективу за фахом, можуть проходити практику за основним місцем роботи за умови, що зміст їхньої діяльності відповідає завданням програми практики. Здобувач має право самостійно, за погодженням із керівником практики від кафедри, запропонувати іншу базу практики, подавши відповідну заяву на ім'я завідувача кафедри та лист-згоду від закладу, який приймає його на практику.

Бази практики створюють необхідні умови для повного виконання програми практики: надають доступ до репетиційного процесу, сценічного майданчика, костюмерного та гримерного цехів, а також призначають кваліфікованого фахівця – керівника практики від бази.

7. ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Зміст акторсько-виконавської практики вибудовано за етапним принципом – відповідно до трьох семестрів, упродовж яких вона проходить, з поступовим ускладненням творчих завдань: від ознайомлення з творчо-виробничим процесом бази практики до самостійної роботи над роллю та участі у публічних показах.

Етап I. Ознайомлювально-репетиційний (I семестр)

Мета етапу – ознайомлення здобувача з творчо-виробничим процесом бази практики та формування первинних умінь аналітичної роботи з драматургічним матеріалом.

- ознайомлення зі структурою, репертуарною політикою та творчо-виробничим процесом бази практики, її матеріально-технічною базою;
- вивчення посадових обов'язків актора, правил внутрішнього розпорядку та техніки безпеки під час репетиційного й постановочного процесу;
- аналіз драматургічного (літературного) матеріалу вистави/навчального показу, визначення надзавдання та наскрізної дії ролі;
- спостереження за репетиційним процесом режисера-постановника з акторами, фіксація методів і прийомів роботи над образом;
- участь у тренінгових заняттях із сценічної мови, сценічного руху, вокалу в межах бази практики;
- ведення щоденника практики.

Етап II. Репетиційно-постановочний (II семестр)

Мета етапу – безпосередня участь здобувача в репетиційному процесі та формування творчого задуму ролі.

- участь у застільному, репетиційному та мізансценічному періодах роботи над виставою (навчальним чи театральним показом);
- самостійна робота над роллю: пошук зовнішньої та внутрішньої характерності персонажа, побудова логіки сценічної поведінки;
- взаємодія з партнерами по сцені, режисером-постановником, художником-постановником, концертмейстером, балетмейстером;
- опрацювання виражальних засобів акторської майстерності (пластика, сценічна мова, вокал, елементи гриму і костюма) відповідно до задуму ролі;
- участь у прогонових і генеральних репетиціях;
- аналіз власної творчої роботи та роботи колег за результатами репетицій.

8. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ ТА ОBOB'ЯЗКИ ЇЇ УЧАСНИКІВ

Організація акторсько-виконавської практики здійснюється відповідно до Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти ТНПУ ім. В. Гнатюка, навчального плану та цієї програми практики, з дотриманням принципів системності, безперервності й послідовного ускладнення змісту практичних завдань.

Перед початком кожного етапу практики проводиться настановча конференція (консультація), на якій здобувачів ознайомлюють з метою, завданнями, змістом практики, вимогами до оформлення звітної документації та графіком консультацій.

Після завершення практики проводиться підсумкова конференція, під час якої здобувач освіти представляє результати її проходження та подає передбачену програмою звітну документацію, зокрема щоденник практики і звіт про виконання завдань практики.

Керівник практики від кафедри:

- здійснює настановчу та підсумкову конференцію щодо конференції;
- здійснює загальне навчально-методичне керівництво практикою, консультує здобувача;
- контролює виконання програми практики та дотримання графіка;
- надає методичну допомогу в аналізі драматургічного матеріалу та побудові творчого задуму ролі;
- перевіряє щоденник практики;
- керівник практики здійснює оцінювання результатів практичної підготовки здобувача освіти та формулює відповідний висновок за результатами проходження практики;
- керівник рекомендує (не рекомендує) звіт здобувача про проходження практики до підсумкової конференції;
- за результатами проходження акторсько-виконавської практики керівник практики готує звіт, у якому узагальнює результати практичної діяльності здобувачів освіти, характеризує рівень виконання ними завдань практики та досягнення визначених програмних результатів навчання. Звіт подається завідувачу кафедри театрального мистецтва для розгляду та узагальнення результатів практичної підготовки.

Керівник практики від бази практики:

- забезпечує здобувача доступом до репетиційного процесу та необхідних творчо-виробничих умов;
- ознайомлює здобувача з посадовими обов'язками актора та специфікою роботи трупи;

- здійснює поточний контроль за творчою дисципліною та якістю виконання завдань практики;
- за результатами практики надає письмовий відгук щодо роботи здобувача .

Здобувач вищої освіти під час проходження практики зобов'язаний:

- виконати в повному обсязі програму практики та індивідуальні творчі завдання;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку, трудової дисципліни та службового (сценічного) етикету бази практики;
- систематично вести щоденник практики;
- своєчасно інформувати керівника практики про виникнення проблем чи неможливість виконання завдань;
- вчасно підготувати та подати звітну документацію (щоденник практики).

9. ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Поточний контроль здійснюється керівниками практики від кафедри та від бази практики шляхом відвідування репетицій і показів, перевірки ведення щоденника практики та оцінювання виконання поточних творчих завдань кожного етапу.

Підсумковий контроль з практики – залік, що відповідно до навчального плану виставляється двічі: наприкінці II семестру (за результатами I та II, тобто ознайомлювально-репетиційного та репетиційно-постановочного етапів) та наприкінці III семестру (за результатами виконавсько-творчого етапу). Залік виставляється за результатами:

- виконання програми відповідного етапу практики та якості творчих (акторсько-виконавських) завдань;
- оцінки (характеристики) керівника практики від бази практики щодо творчої дисципліни та результатів роботи здобувача;
- захисту ведення щоденника практики перед керівником практики від кафедри.

До захисту практики допускаються здобувачі, які повністю виконали завдання програми відповідного етапу та вчасно оформили звітну документацію: щоденник практики, характеристику керівника від бази практики, яка прописана у щоденнику практики.

Звітна документація (щоденник практики) здобувача подається керівнику практики від кафедри на підсумкову конференцію. У разі виявлення суттєвих недоліків щоденник практики повертається здобувачу на доопрацювання. За результатами захисту звіту виставляється підсумкова оцінка («зараховано» / «не зараховано») за шкалою, наведеною нижче.

Підсумки проходження практики обговорюються на засіданні кафедри театрального мистецтва.

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ (НАЦІОНАЛЬНА ТА ЄКТС)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	зараховано
85 – 89	B	зараховано
75 – 84	C	зараховано
64 – 74	D	зараховано
60 – 63	E	зараховано
35 – 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним проходженням практики

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

1. Курбас Л. Березіль: із творчої спадщини / упоряд. та авт. прим. М. Г. Лабінський. Київ: Дніпро, 1988. 530 с.
2. Готовський Є. Театр. Ритуал. Перформер. Львів: Літопис, 1999. 187 с.
3. Барнич М. Майстерність актора. Техніка «обману»: навчальний посібник з майстерності актора (лекції та практичні заняття). 2-ге вид., випр. та доп. Київ: Ліра, 2016. 303 с.
4. Барнич М. Психотехніка актора: майстер-клас: монографія. Київ: Пінзель, 2018. 197 с.
5. Грицан А. В. Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг: навчальний посібник. 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009.
6. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
7. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
8. Закон України «Про театри і театральну справу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2605-15#Text>

9. Положення про організацію та проведення практик студентів ТНПУ ім. В. Гнатюка. URL:

https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2023/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_ta_provedennia_praktyk_studentiv.pdf

10. Положення про академічну мобільність у ТНПУ ім. В. Гнатюка. URL: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2019/Polozhennia_pro_poriadok_realizatsii_prava_na_akademichnu_mobilnist.pdf

11. Освітньо-професійна програма «Акторське мистецтво» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2025.

Примітка: перелік рекомендованої літератури орієнтовний і підлягає щорічному уточненню (доповненню) кафедрою театрального мистецтва з урахуванням репертуару бази практики та тематики творчих проєктів здобувачів.